

Uchwała Nr 484/2016
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 1 września 2016 r.

w sprawie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy oceny programowej na kierunku „pedagogika” prowadzonym na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych Społecznej Akademii Nauk w Łodzi na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim

Na podstawie art. 52 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej uchwala, co następuje:

§ 1

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, uwzględniając opinię Zespołu odwoławczego, uznało, iż **wyjaśnienia przedstawione we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy oceny programowej na kierunku „pedagogika” prowadzonym na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych Społecznej Akademii Nauk w Łodzi na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim uzasadniają zmianę oceny warunkowej wyrażonej w § 1 Uchwały Nr 305/2016 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 16 czerwca 2016 r. i wydanie oceny pozytywnej.**

W Uchwale Nr 305/2016 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej sformułowało następujące zarzuty:

Zarzut 1

Program kształcenia na studiach I i II stopnia nie wykazuje dostatecznego zróżnicowania, treści kształcenia na studiach II stopnia stanowią w znacznym stopniu powielenie treści kształcenia realizowanych na studiach I stopnia. Uczelnia przedstawiła program działań naprawczych, wymagają one jednak wdrożenia i ponownej oceny pod względem skuteczności.

Stanowisko Uczelni

W odwołaniu Rektor wyjaśnił, iż „*Uczelnia dokonała przeglądu wszystkich sylabusów (zgodnie z procedurami Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia, który zakłada coroczny przegląd i aktualizację sylabusów) i rozwinęła treści kształcenia, co pozwoliło na bardziej wyraźne przyporządkowanie określonych treści do programu studiów I i II stopnia. Zmodyfikowane sylabusy [...] obowiązywały już od semestru letniego 2015/2016. Mamy zatem nadzieję, że wyjaśnienia oraz przekazane sylabusy pozwolą Polskiej Komisji Akredytacyjnej uznać, że realizowane treści kształcenia w programie kierunku pedagogika na studiach II stopnia nie powielają i nie powielają treści kształcenia studiów I stopnia, i to zarówno w programach realizowanych w roku akademickim 2015/2016, jak i w roku akademickim 2016/2017.*”

Stanowisko Prezydium

Odnosząc się do tego zarzutu Uczelnia rozwinęła i uszczegółowiła treści kształcenia we wspomnianych w raporcie przedmiotach, co znalazło swój wyraz w przedstawionych skorygowanych sylabusach). Uczelnia dokonała szczegółowego porównania i wyróżnienia treści kształcenia przewidzianych do realizacji na studiach I i II stopnia. W przekonywujący i merytorycznie poprawny sposób treści kształcenia zostały uporządkowane pod względem stopnia trudności i obecnie nie budzą wątpliwości, bowiem odzwierciedlają zasadę stopniowości podejmowanej problematyki. Uczelnia załączyła stosowne uchwały Rady Wydziału oraz Senatu, świadczące o wdrożeniu przewidzianych zmian.

Na podstawie przedstawionych przez Wnioskodawcę informacji można uznać, że Uczelnia dokonała skutecznej i właściwej zmiany programu kształcenia, różnicując w sposób wyraźny i merytorycznie poprawny treści kształcenia na studiach I i II stopnia. Przyjęty program naprawczy wdrożono już w roku akademickim 2015/2016 i zmiany te mają być kontynuowane w następnych latach, a zatem **zarzut zostaje oddalony**.

Zarzut 2

Brakuje zróżnicowania wymagań stawianych pracom licencjackim i magisterskim, Uczelnia podjęła stosowne działania naprawcze, przy czym ich skuteczność można będzie ocenić dopiero po przeprowadzeniu egzaminów dyplomowych w następnym roku akademickim.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wyjaśniono, iż: „*Stąd standardy prac dyplomowych były określone i weryfikowane w toku corocznych kontroli w ramach Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia. (...) Uznając uwagi Zespołu Oceniającego PKA, prowadzące do wzmocnienia jakości procesu dyplomowania, wprowadziliśmy do standardów prac dyplomowych dodatkowe wyróżniki dla studiów I i II stopnia*”, a „*pytania zadawane studentom na egzaminie dyplomowym znacznie różnią się na poziomie licencjackim i magisterskim*”. Ponadto „*Celem zweryfikowania skuteczności działań w zakresie doskonalenia procesu dyplomowania, na wniosek Dziekana WNSiH SAN podjęto decyzję o współpracy z innymi uczelniami w Polsce (publicznymi i niepublicznymi) celem zewnętrznej oceny prac dyplomowych na poziomie studiów II stopnia. Inicjatywa ma na celu sprawdzenie, czy zdaniem zewnętrznych recenzentów, prace dyplomowe powstające w ramach studiów II stopnia na kierunku pedagogika WNSiH SAN spełniają standardy jakości prac magisterskich. Wdrożony mechanizm umożliwi lepszą kontrolę podjętych przez Uczelnię działań w tym zakresie*”.

Stanowisko Prezydium

Podjęte przez SAN działania naprawcze w celu zróżnicowania wymagań stawianych pracom licencjackim i magisterskim, kontroli i poprawienia jakości procesu dyplomowania, **uzasadniają odstąpienie od powyższego zarzutu**, przy jednoczesnym zobowiązaniu Uczelni do przedstawienia w roku akademickim 2017/2018 wykazu prac dyplomowych, na podstawie którego Komisja dokona wyboru i oceny kilku prac powstałych po przeprowadzeniu działań naprawczych.

Zarzut 3

Przedmiotowe efekty kształcenia w ramach poszczególnych metodyk przedmiotowych oraz praktyk nauczycielskich w niedostatecznym zakresie rozwijają efekty określone zarówno we wzorcowych efektach kształcenia dla kierunku „pedagogika”, jak i w standardach przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela.

Stanowisko Uczelni

Odnosząc się do przedstawionego zarzutu Wnioskodawca wyjaśnił, iż „*celem zwiększenia transparentności rozpoznawania efektów wzorcowych i nauczycielskich dodano w sylabusie osobną sekcję dotyczącą efektów kształcenia nauczycieli*”; „*sporządziliśmy matrycę wysycania efektów kształcenia w zakresie specjalności nauczycielskiej na kierunku pedagogika dla studiów I i II stopnia*”; „*Zwiększyliśmy, na poziomie specjalności, liczbę efektów w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych*”; „*doprecyzowaliśmy zasady weryfikacji efektów kształcenia w ramach zajęć projektowych*”, a w odniesieniu do podniesionego zagadnienia praktyk: „*uszczegółowiono dokumentację praktyk pedagogicznych – wprowadzając wymóg uzupełnienia protokołów i scenariuszy przeprowadzonych zajęć o element krytycznej analizy i interpretacji doświadczonych sytuacji dydaktycznych*”.

Stanowisko Prezydium

Analiza poprawionych sylabusów w programie kształcenia specjalnościowego, dotyczących metodyk przedmiotowych w zakresie edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej oraz dokumentacji praktyk pozwala określić, że w stanie obecnym efekty kształcenia w ramach poszczególnych metodyk przedmiotowych oraz praktyk nauczycielskich realizowane na kierunku „pedagogika” są poprawnym rozwinięciem i uszczegółowieniem efektów wzorcowych, a także w prawidłowy sposób odnoszą się do standardów kształcenia nauczycieli określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z 2012 r. poz. 131).

Przedstawiono dokumentację obrazującą zakres wprowadzonych zmian, a zatem również w tym przypadku **uprzednio postawiony zarzut zostaje wycofany**.

Zarzut 4

Nie określono programu wyrównującego różnice kompetencji studentów rekrutowanych spośród osób, które nie ukończyły studiów I stopnia na kierunku „pedagogika”. Uczelnia podjęła działania naprawcze w tym zakresie, ale ich skuteczność będzie mogła być oceniona po przeprowadzeniu postępowania rekrutacyjnego w najbliższym roku akademickim.

Stanowisko Uczelni

Wnioskodawca stwierdza, iż: „*podporządkowując się zasadom wprowadzonym Systemem Bolońskim, naszym celem było umożliwienie realizacji studiów II stopnia na kierunku pedagogika absolwentom innych kierunków.*” (...) „*W dotychczas obowiązujących zasadach wyznaczania różnic programowych dla studentów II stopnia absolwentów kierunków niepedagogicznych lub pedagogicznych nie posiadających kwalifikacji nauczycielskich, studenci zobowiązani byli do wyrównania różnic programowych. Różnice programowe wyznaczane były przez Dziekana w porozumieniu z właściwym dla kierunku pedagogika Prodziekanem, który weryfikował posiadane przez studenta kompetencje po ukończeniu studiów I stopnia, a następnie przydzielał różnice w zakresie modułów przedmiotowych. Realizowane były one w ramach: indywidualnej pracy studenta w konsultacjach z nauczycielami akademickimi prowadzącymi przedmioty w zakresie modułu I i II. W przypadku absolwentów kierunków niepedagogicznych lub nieposiadających przygotowania pedagogicznego dotyczyło to modułu I. W sytuacji, gdy wybierano dodatkowo specjalność nauczycielską dotyczyło to również modułu II. Potwierdzeniem realizacji efektów kształcenia są pozytywne oceny ze sprawdzianów, prac zaliczeniowych (częstkowych). Praca w ramach różnic programowych miała charakter indywidualny, nie była sformalizowana w procesie rekrutacji ani w formie zajęć wyrównawczych, lecz konsultacji indywidualnych z wykładowcami, jednak pragniemy podkreślić, iż wiedza, umiejętności i kompetencje*

społeczne z zakresu studiów I stopnia niezbędne do właściwej realizacji efektów kształcenia na studiach II stopnia były weryfikowane na bieżąco w trakcie dodatkowych sprawdzianów”.

Stanowisko Prezydium

Wyjaśnienia Uczelni dotyczące przyjęcia różnych rozwiązań programowych dla studentów będących absolwentami innych niż pedagogika kierunków studiów lub innych specjalności realizowanych w ramach kierunku pedagogika uzasadniają **odstąpienie od powyższego zarzutu.**

Zarzut nr 5

Działania na rzecz zaktywizowania studentów, aby w większym stopniu uczestniczyli w wymianie krajowej i międzynarodowej, oraz upowszechnienia wśród nich wiedzy na temat transferu i akumulacji punktów ECTS, aktywizowania studenckiego ruchu naukowego i włączania studentów w szerszym zakresie w realizowany program badań naukowych, integracji studentów ze środowiskiem akademickim oraz otoczeniem społeczno – gospodarczym, a w tym poprzez działalność Biura Karier na rzecz studentów wchodzących na rynek pracy, względnie szukających zatrudnienia zgodnego z uzyskanymi w czasie studiów kwalifikacjami, nie są dostatecznie intensywne i wykazują niską skuteczność.

Stanowisko Uczelni

Wnioskodawca podkreślił, iż: *„podejmuje bardzo intensywne wysiłki na rzecz zaktywizowania studentów kierunku pedagogika we wskazanych obszarach działań”* mając *„spore sukcesy w aktywizowaniu studentów w zakresie uczestnictwa w realizowanych inicjatywach naukowych”*, pomimo iż: *„studenci kierunku pedagogika WNSiH SAN w Łodzi to osoby studiujące w trybie niestacjonarnym. Są to zatem osoby najczęściej czynne zawodowo, poszerzające swoje kwalifikacje lub zdobywające kwalifikacje do pracy w zawodach związanych z pedagogiką, a dodatkowo najczęściej mające na utrzymaniu rodzinę. Jest to główną przyczyną trudności w zachęceniu ich do podjęcia wysiłku uczestnictwa w wymianie krajowej i międzynarodowej studentów, czy to w ramach programów MOST czy ERASMUS”*. Wnioskodawca zaznacza także, że: *„Odsetek studentów biorących czynny udział w konferencjach wynosił w roku akademickim 2015/2016 - 2,4%, w tym studentów drugiego stopnia - 3,02%”*.

Stanowisko Prezydium

Wnioskodawca wykazał zadowalającą aktywność studencką w zakresie prac naukowo-badawczych i organizacyjnych na kierunku pedagogika (publikacje w czasopiśmie – 3 studentów; udział w projektach badawczych, zwieńczonych wystąpieniami na konferencjach – 13 osób; udział i pomoc w organizacji konferencji w ramach studenckich kół naukowych). Wskazuje ona, iż Uczelnia stara się właściwie animować działalność studencką w tym obszarze. Pozytywnie ocenić należy także funkcjonowanie w SAN „Studenckiego koła aktywnego pedagoga”, którego działania, opisane przez Wnioskodawcę, mogą także świadczyć o prawidłowym włączaniu studentów w aktywność naukową i popularyzującą naukę. Na kierunku pedagogika realizowano także: cztery międzynarodowe projekty finansowane ze środków Komisji Europejskiej w ramach programów: Comenius, Erasmus, Grundtvig, Erasmus+, w których partycypowali studenci (Projekt DISTINCT, Projekt MULTILINGUAL FAMILIES, Projekt LIST, projekt STRONGER CHILDREN), anglojęzyczne wykłady, a także wykłady naukowców z zagranicy (z Seattle University, z którym w roku 2016 Wnioskodawca zapoczątkował współpracę naukową), co dawać może podstawę do właściwego umiędzynarodowienia aktywności i wspierania mobilności studenckiej. Władze SAN deklarują także prowadzenie wielu form (warsztaty, kursy), których

celem jest wspomaganie studentów w poszukiwaniach na rynku pracy, a także kontaktowanie ich z potencjalnymi pracodawcami.

Oddalenie wszystkich uprzednio sformułowanych zarzutów uzasadnia wydanie **oceny pozytywnej**.

Podsumowanie

Biorąc pod uwagę argumenty Wnioskodawcy, dotyczące specyfiki studiów, a także przedstawione informacje **zarzut zostaje uznany za nieaktualny**. Jednocześnie Prezydium zobowiązuje Uczelnię do przedstawienia w roku akademickim 2017/2018 informacji dotyczących udziału studentów w badaniach naukowych.

§ 2

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

- 1) Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
- 2) Rektor Społecznej Akademii Nauk w Łodzi.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
POLSKIEJ KOMISJI AKREDYTACYJNEJ

Krzysztof Diks